

וּמִנִּיה אֶסְתַּכַּל וּרְשִׁים קָמִיה כָּל עֲלָמִין לְתַתָּא וּבָרָא לוֹ. הָדָא הוּא דְכָתִיב וַיִּבְהִיכַל קֹדְשׁוֹ הִס מִפְּנֵיו כָּל הָאָרֶץ. ה"ס מִפְּנֵיו, ה"ס רְשִׁים קָמִיה כָּל נְקוּדִין דְּכָל עֲלָמָא דְאַנּוּן שְׁתִּין וְחֻמְשׁ, כְּחוּשְׁבִּין ה"ס, שְׁתִּין אַנּוּן וְחֻמְשׁ אַנּוּן, וְכִלְהוּ רְשִׁים קָמִיה כַּד בָּרָא עֲלָמָא. בְּגִין כֶּף יִקְרָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לָאו אִיהוּ אֱלֹא לְאַנּוּן דִּידְעִין אֲרַחוּי וּמְהִכִּין בַּהּ בְּאוֹרַח קְשׁוּט כְּדָקָא יְאוּת.

אֲדַהְכִי דְהוּה מְשַׁתְּעֵי בְּהַדִּיּהוּ, אָתָּא נוֹרָא וְאַסְתַּר לִיה, וְאַנּוּן יִתְבוּ לְבַר. שְׁמַעוּ חַד קִלְא דְהוּה אָמַר אִי קַדִּישָׁא הֵבִיאֲנִי הַמְּלַךְ חֲדָרְיוֹ בְּכָל אַנּוּן אִידְרִין דְּסָבָא דְאַנְפִּין עוֹלִימָא קַדִּישָׁא (נ"א עוֹלִימָתָא קַדִּישָׁתָא) דְּאַתְמָסְרוּ מִפְּתַחַן דְּלֵהוּן בִּידֵיהּ, וְכִלְהוּ מְתַקְנִין לָךְ וּלְאַנּוּן דְּבִגִּינָךְ. וּבַחֲתִיבָהּ קַדִּישָׁא כָּל חִילָא דְשְׁמִיָּא נְגִילָה וּנְשַׁמְחָה בָךְ.

כַּד חָמוּ אֲלִין הָכִי, אֲזִדְעֹזְעוּ, וּדְחִילוּ סְגִי נָפַל עֲלֵיהוּ, אָמַרִי, לִית אַנּוּן חֲזִיין לְהָאִי, נְפּוּק מִכָּאן וְנַהֲךְ לְאוֹרְחִין, (אָלוּ) יִתְבוּ תַמָּן כָּל הַהוּא יוֹמָא וְלָא יִכִּילוּ לְמַחְמֵי לִיה, וְאַמְרוּ לִית רַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְנִיתִיב הָכָא נְפָקוּ מִתַּמָּן וְאַזְלִי.

לשון הקודש

קול אחד שהיה אומר: אי קדוש, הביאני המלך חדריו, בכל אותם החדרים של פני הנקון, העלם הקדוש והעלמה הקדושה שנמסרו המפתחות שלהם בידו, וכלם מתקנים לך ולאותם שבשבילך. ובחתיבה הקדושים, כל צבא השמים נגילה ונשמחה בך.

פְּשָׁאֲלָה רְאוּ כֶּף, הַזִּדְעֹזְעוּ, וּפְחַד רַב נָפַל עֲלֵיהֶם. אָמְרוּ, אֵינְנוּ רְאוּיִים לְזוּה, נִצָּא מִכָּאן וְנִלְךְ לְדַרְכֵּנוּ. וְהִלְכוּ. וַיֵּשְׁבוּ שָׁם כָּל אוֹתוֹ יוֹם וְלֹא יָכְלוּ לְרְאוּת אוֹתוֹ, וְאַמְרוּ, אֵינן רְעוּנוּ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

היכל אחר ונקבם בו, וממנו הסתכל ורשם לפניו את כל העולמות למטה וברא אותם. זהו שכתוב וה' בהיכל קדשו הם מפניו כל הארץ. ה"ס מפניו - ה"ס רשם לפניו כל הנקודות של כל העולם, שהם ששים וחמש כחשבון ה"ס. ששים וחמש הן. וכלן רשם לפניו כשברא את העולם. משום כך כבודו של הקדוש ברוך הוא אינו אלא לאותם שיודעים דרכיו והולכים בהם בדרך אמת פראוי. **בִּינְתִים** שהיה מדבר עמם, באה אש והקיפה אותו, והם ישבו בחוץ. שָׁמְעוּ

עד דהוו אזלי פתח רבי חייא ואמר (תהלים קג) ברכו יי מלאכיו
 גבורי כח עושי דברו וגו'. ופאין אנון ישראל מכל שאר
 עמין דעלמא דקודשא בריה הוא אתרעי בהו מכל שאר עמין
 ועבד לון חולקיה ואחסנתיה, ועל דא יהיב לון אורייתא קדישא,
 בגין דכלהו הוו ברעותא חדא על טורא דסיני ואקדימו עשיה
 לשמיעה.

כיון דאקדימו עשיה לשמיעה קרא קדשא בריה הוא לפמליא
 דיליה אמר לון עד הכא אתון הויתון יחידאין קמאי
 בעלמא, מכאן ולהלאה הא בני בארעא חברים בהדיהו בכלא.
 לית לכו רשו לקדשא שמי עד דישראל יתחברון בהדיכו
 בארעא, וכלהו תהוון כחדא חברים לקדשא שמי, בגין דאקדימו
 עשיה לשמיעה כגוונא דמלאכי עלאי עבדי ברקיעא דכתיב
 ברכו יי מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו. עושי
 דברו בקדמיתא ולבתר לשמע.

דבר אחר ברכו יי מלאכיו. אלין אנון צדיקא בארעא דאנון

לשון הקודש

להם, עד כאן אתם הייתם יחידים לפני
 בעולם, מכאן ולהלאה הנה בני בארץ
 חברים עמכם בכל. אין לכם רשות
 לקדש את שמי עד שישראל יתחברו
 עמכם בארץ, וכלכם תהיו יחד חברים
 לקדש את שמי, משום שהקדימו עשיה
 לשמיעה כמו שעושים המלאכים
 העליונים ברקיע, שכתוב ברכו ה'
 מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמע
 בקול דברו. עשי דברו בהתחלה, ואחר
 כך לשמע.

דבר אחר ברכו ה' מלאכיו - אלו אותם

שנשב פאן. יצאו משם והלכו.

בעודם הולכים, פתח רבי חייא ואמר,
 (שם קג) ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי
 דברו וגו'. אשריהם ישראל מכל שאר
 העמים של העולם, שהקדוש ברוך הוא
 התרצה בהם מכל שאר העמים ועשה
 אותם חלקו ונחלתו, ועל כן נתן להם
 תורה קדושה, משום שכלם היו ברצון
 אחד על הר סיני והקדימו עשיה
 לשמיעה.

כיון שהקדימו עשיה לשמיעה, קרא
 הקדוש ברוך הוא לפמליה שלו. אמר

חשובין קמי קדשא בריהו הוא כמלאכי עלאי ברקיעא, בגין דאנון גבורי כח דמתגברי על יצריהון כגבור טב דמתגבר על שניאיה. לשמע בקול דברו. דזכאן בכל יומא למשמע קלא מלעילא בשעתא דאצטריכו.

השתא מאן יכיל למיקם בהדייהו דאנון קדישין עליונין, זכאין אנון דיכלי למיקם קמיהו, זכאין אנון דיכלי (ד"א ל"ג למאן דייכול) לאשתזבא מקמיהו, אשגחותא דקדשא בריהו הוא עליהו בכל יומא, היה אנו יכילן למיעל קמיהו. ועל דא כתיב, (תהלים סה) אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריה וכתוב (תהלים פד) אשרי אדם עוז לו בך וגו', (עד כאן סתרי תורה):

זֶהֶר

וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֲדֹנָי יְהוִה מַה תַּתֵּן לִי. אַדְנִי אֵלֶּיךָ דְּלִית נוּן יו"ד. אֱלֹהִים יו"ד ה"א וי"ו ה"א.
(נ"א אלהים יהוה בנקוד אלהים) **אָלָא רוּא דְּמַלְחָה, חֲבוּרָא דְּתֵרִין עֲלָמִין בְּחֻדָּא עֲלָמָא תַּתָּא וְעֲלָמָא עֲלָאָה.**

לשון הקודש

אנו יכולים להבנם לפניהם? ועל זה כתוב (שם סה) אשרי תבחר ותקרב, וכתוב (שם פד) אשרי אדם עוז לו בך וגו'. (עד כאן סתרי תורה).

זֶהֶר

וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֲדֹנָי יְהוִה מַה תַּתֵּן לִי. אַדְנִי – אֵלֶּיךָ דְּלִית נוּן יו"ד. אֱלֹהִים – יו"ד ה"א וי"ו ה"א ואלהים יהוה בנקוד אלהים. אָלָא סוד הַדְּבָר – חֲבוּרָא שֶׁל שְׁנֵי עוֹלָמוֹת יחד, הָעוֹלָם הַתַּתְּחוֹן וְהָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן.

הצדיקים בארץ שהם חשובים לפני הקדוש ברוך הוא כמלאכים העליונים ברקיע, משום שהם גבורי כח שמתגברים על יצרם כגבור טוב שמתגבר על שונאו. לשמע בקול דברו – שזוכים בכל יום לשמע קול מלמעלה בשעה שמצטרכים.

בַּעַת מִי יִכּוֹל לַעֲמֹד עִם אוֹתָם שְׁהֵם קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים? אֲשֶׁרֵי אוֹתָם שְׂיִכּוּלִים לַעֲמֹד לְפָנֵיהֶם. אֲשֶׁרֵי אוֹתָם שְׂיִכּוּלִים וְלִמִּי שְׂיִכּוּל לְהַנְצִיל מִלְּפָנֵיהֶם. הַשְּׁגָחָתוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם בְּכָל יוֹם. אִיךָ

מה תתן לי ואנכי הולך עירי. דלית לי בר, ואוליפנא דכל מאן דלית ליה ברא בהאי עלמא אקרי עירי פמה דאת אמר, (ויקרא כ) עירי יהיו. ואברהם על מה אמר מלה דא דאמר מה תתן לי. בבבכול פאילו לא האמין ביה בקדשא בריך הוא.

אלא אמר ליה קדשא בריך הוא אנכי מגן לך בהאי עלמא. שכרך הרבה מאד בעלמא דאתי. מיד אתער אברהם ברא דחכמתא ואמר מה תתן לי, דהא ידענא דלא קביל אנר למיעל ביה בההוא עלמא בר נש דלא אזליד בר, ועל דא אמר מה תתן לי ואנכי הולך עירי, דהא לא תתן לי דלא זכינא ביה. מפאן דבר נש דלא זכי בבנין בהאי עלמא לא זכי בההוא עלמא לאעלא גו פרגודא.

לשון הקודש

– בעולם הבא. מיד התעורר אברהם בסוד החכמה ואמר מה תתן לי שיהרי ידעתי שלא מקבל שכר להכנס לעולם ההוא אדם שלא מוליד בן. ועל זה אמר מה תתן לי ואנכי הולך עירי. שיהרי לא תתן לי, שלא זכיתי בו. מפאן שאדם שלא זוכה בבנים בעולם הזה, לא זוכה בעולם ההוא להכנס לתוך הפרגוד.

מה תתן לי ואנכי הולך עירי, שאין לי בן. ולמדנו, שכל מי שאין לו בן בעולם הזה נקרא עירי, כמו שנאמר (ויקרא כ) עירי יהיו. ואברהם, על מה אמר הדבר הזה שאמר מה תתן לי? בבבכול לא האמין בקדוש-ברוך-הוא? אלא אמר לו הקדוש ברוך הוא, אנכי מגן לך – בעולם הזה, שכרך הרבה מאד

וְאֶבְרָחָם הָוּה תָּמִי בְּאַצְטַנְיָנוֹת דִּילִיָּה דְלָא יוֹלִיד.
מַה פְּתִיב וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ (דף ז ע"ב) **הַחוּצָה וְגו'.**

(אמר ליה קדשא בריך הוא צא מאצטננינות דילך אברם אינו מוליד אברהם מוליד).

אָמַר לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא תִּסְתַּפֵּל בְּהֵאֵי אֶלָּא
בְּרֹזָא דְשָׁמַיְיָ יְהֵא לָךְ בַּר. הָדָא הוּא דְכְּתִיב כֹּה יְהִיָּה
זְרַעְךָ. רֹזָא דְשָׁמַיְיָ קְדִישָׁא דְמִתְמָן אֶתְקַשֵּׁר לִיָּה בְּדָא
וְלָא מִסְטָרָא אַחְרָא. (בְּרָא)

כֹּה יְהוּא תִרְעָא לְעֻלּוֹתָא, כֹּה יִשְׁכַּח בְּרָכָה, כֹּה
יִשְׁכַּח בַּר נָשׁ שְׂאֵלְתִיָּה. כֹּה הֵהוּא סְטָרָא
דְּאַתִּיָּא מִסְטָרָא דְגִבּוּרָה, דְּהֵא מִסְטָרָא דְגִבּוּרָה קָא
אַתָּא יַעֲחֵק. וְהֵהוּא סְטָרָא דְגִבּוּרָה כֹּה אֶקְרִי דְמִתְמָן
אַתִּיָּן אִיבִין וּפִירִי לְעֻלְמָא, וְלָא מִסְטָרָא דְלִתְתָּא
דְּכֻכְבֵּיָא וּמִזְלוֹת.

בְּדִין וְהֵאֱמֵן בֵּינִי. אֶתְדַבֵּק לְעִילָא וְלָא אֶתְדַבֵּק

לשון הקודש

כה - שהוא השער לתפלה, כה ימצא
 ברכה, כה ימצא אדם את בקשתו. כה
 - אותו הצד שפא מצד הגבורה, שהרי
 מצד הגבורה בא יעחק. ואותו צד
 הגבורה נקרא פ"ה, שמשם באים פרות
 ופרות לעולם, ולא מהצד שלמטה של
 כוכבים ומזלות.

אז והאמן בה. נדבק למעלה ולא נדבק
 למטה. והאמן בה, ולא בכוכבים

וְאֶבְרָחָם הָיָה רוֹזָא בְּאַצְטַנְיָנוֹת שְׁלוֹ
שְׁלָא יוֹלִיד. מַה פְּתוּב? וַיּוֹצֵא אֶתּוֹ
הַחוּצָה וְגו'. ואמר לו הקדוש ברוך הוא צא
 מאצטננינות שלך. אברם אינו מוליד. אברהם
 מולידו אמר לו הקדוש ברוך הוא, אל
 תסתפל בזה, אלא בסוד של שמי יהיה
 לך בן. זהו שכתוב כה יהיה זרעך. הסוד
 של השם הקדוש שמשם נקשר לו עם זה
 (בן) ולא מהצד האחר.

לְתַתָּא. וְהָאֱמִין בֵּינִי וְלֹא בְכַבְבִּיא וּמְזִילִי. וְהָאֱמִין בֵּינִי
 דְאַבְטַח לִיה דִּיסְגִי אַגְרִיה לְעֵלְמָא דְאֲתִי. וְהָאֱמִין בֵּינִי
 בַּהֲהוּא דְרָגָא דְאֲתִיִּהִיב לִיה דְמִתְפָּן יִיתִי לִיה זְרָעָא
 לְאוֹלָדָא בְּעֵלְמָא. וַיַּחֲשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה. וַיַּחֲשְׁבֶהָ לוֹ
 דְאַף עַל גַּב דְּאִיהִי דִינָא בְּאִילוּ הוּא רַחֲמֵי הָאִי כַּה.
 דְבַר אַחַר וַיַּחֲשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה, דְקָשִׁיר קִשְׂרָא עֲלָאָה
 בְּתַתָּא לְחַבְרָא לֹון בְּחֵדָא.

תָּא חַוֵּי, הָא אֲתַעְרוּ אַבְרָהָם מוֹלִיד אַבְרָם אֵינִו
 מוֹלִיד, וְכִי תִימָא דְהָא אוֹלִיד יִשְׁמַעְעָל בְּעוֹד
 דְּאִיהוּ אַבְרָם. אֲלָא הֵהוּא בְּרָא דְאַבְטַח לִיה קְדָשָׁא
 בְּרִיד הוּא לָא אוֹלִיד בְּעוֹד דְּאִיהוּ אַבְרָם, דְּהָא בְּעוֹד
 דְּאִיהוּ אַבְרָם אוֹלִיד לְתַתָּא, פִּינֹן דְּאֲתַקְרִי אַבְרָהָם
 וְעָאֵל בְּבְרִית פְּדִין אוֹלִיד לְעֵילָא, וּבְגִין כֶּךָ אַבְרָם אֵינִו
 מוֹלִיד בְּקִשּׁוֹרָא עֲלָאָה, אַבְרָהָם מוֹלִיד כְּמָה דְּאֲמָרֹן,
 וְאֲתַקְשֵׁר לְעֵילָא בִּיצְחָק:

לשון הקודש

בא ראה, הנה העירו, אברהם מוליד – אברהם אינו מוליד. וכי תאמר שהנה הוליד את ישמעאל בעודו אברהם? אלא הבן ההוא שהבטיח לו הקדוש ברוך הוא, לא הוליד אותו בעודו אברהם, שהרי בעודו אברהם הוליד למטה. פיון שנקרא אברהם ונכנס בבְרִית, אז הוליד למעלה. ומשום כך אברהם אינו מוליד

ומזלות. והאמן בה' – שהבטיח לו שינרבה את שְׁכָרוֹ לְעוֹלָם הַבָּא. והאמן בה' – באותה הדרגה שנתנה לו, שמשם יבא לו זרע להוליד בעולם. ויחשבה לו צדקה. ויחשבה לו – שאף על גב שהיא דין, כאלו היא רחמים ה"כה" הזאת. דבר אחר ויחשבה לו צדקה – שקשור קשר עליון בתחתון לחברם יחד.

וַיְהִי אַבְרָם בֶּן תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתִשְׁעֵ שָׁנִים וָגו'. רַבִּי
 אֲבָא פִתַּח (שמואל ב כב) כִּי מִי אֵל מִבְּלָעָדֵי יְיָ וּמִי
 צוּר וָגו'. דָּוִד מִלְכָּא אָמַר הָאִי קָרָא (תהלים י"ח) כִּי מִי
 אֵל מִבְּלָעָדֵי יְיָ. מָאן הוּא שְׁלִיטָא אוּ מִמָּנָא דִּיכּוּל
 לְמַעְבַּד מְדֵי מִבְּלָעָדֵי יְיָ, אֵלָּא מַה דְּאִתְפַּקֵּד מֵעַם
 קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּכָלְהוּ לָא בְּרִשׁוּתֵיהּוּ קִיָּיִמִי
 וְלֹא יִכְלִי לְמַעְבַּד מְדֵי. וּמִי צוּר, וּמָאן אִיהּוּ תַקִּיפָה
 דִּיכּוּל לְמַעְבַּד תַּקְפָּא וּגְבוּרָה מְגַרְמִיָּה מִבְּלָעָדֵי
 אֱלֹהֵינוּ. אֵלָּא כָּלְהוּ בִידָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלֹא
 יִכִּיל לְמַעְבַּד מְדֵי בַר בְּרִשׁוּתֵיהּ.

דְּבַר אַחַר כִּי מִי אֵל מִבְּלָעָדֵי יְיָ. דְקֳדָשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא כֹּלָּא בְּרִשׁוּתֵיהּ וְלֹא כְּמָאן דְּאִתְחַזִּי בְּחִיזוּ
 דְכַכְבֵּיָא וּמִזְלֵי, דְּכָלְהוּ אַחֲזִיין מְלָתָה, וְקֳדָשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אַחֲלַף לֵיהּ לְגוּוּנָא אַחֲרָא. וּמִי צוּר זּוּלְתֵי

לשון הקודש

עומדים ברשותם ולא יכולים לעשות
 דְּבַר. ומי צור – ומי הוא התקיף שיכול
 לעשות תקיף וגבורה מעצמו מבלעדי
 אֱלֹהֵינוּ? אֵלָּא כָּלָם בְּיַד הַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, וְלֹא יִכּוּל לַעֲשׂוֹת דְּבַר, רַק
 מְרִשׁוּתוֹ.

דְּבַר אַחַר כִּי מִי אֵל מִבְּלָעָדֵי ה' –
 שֶׁהַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַכֹּל בְּרִשׁוּתוֹ, וְלֹא
 כְּמִי שֶׁנִּרְאֶה בְּמִרְאֵה הַכּוֹכָבִים וְהַמְּזֻלוֹת,

בְּקִשְׁר עֲלִיּוֹן, אַבְרָהָם מוֹלִיד כְּמוֹ
 שְׂאֲמִרְנָה, וְנִקְשֵׁר לְמַעְלָה בִּיצְחָק.

וַיְהִי אַבְרָם בֶּן תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתִשְׁעֵ שָׁנִים
 וָגו'. רַבִּי אֲבָא פִתַּח, (שמואל ב כב) כִּי מִי אֵל
 מִבְּלָעָדֵי ה' וּמִי צוּר וָגו'. דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר
 אֵת הַפְּסוּק הַזֶּה, כִּי מִי אֵל מִבְּלָעָדֵי ה' –
 מִי הוּא הַשְּׁלִיטָא אוּ הַמְּמַנֵּה שֶׁיִּכּוּל לַעֲשׂוֹת
 דְּבַר מִבְּלָעָדֵי ה'? אֵלָּא מִי שֶׁהַצְּטוּהָ מֵעַם
 הַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִשּׁוּם שֶׁכָּלָם אֵין